

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

DET NYA GÖTEBORG

Redaktion 1:sta Långgatan 10. Tel. 42775.

N:r 2. 15 mars 1929.

Expedition 1:sta Långgatan 10. Tel. 45267.

Hur skall en arbetare kunna förskaffa sig en modern hälsobostad?

Insatsernas problem och rationell sparsamhet.

Rationalisering är tidens lösen. På snart sagt alla områden av det mänskliga livet försöker man numera att genom standardisering, förenklade arbetsmetoder, maskinella uppfinningar och förnuftig användning av intjänat kapital, få ut det största möjliga resultat av produktionsprocessen. Allt i syfte (åtminstone borde det vara så) att skapa allt större välbefinnande åt mänskligheten. Skall emellertid den enskilda människan såväl som produktionsföretagen kunna draga fortsatt nytta av de vinster, som sålunda kunna uppstå, få icke dessa senare förbrukas i samma takt som de erhållas och härmed är man inne på sparsamhetsens problem.

Det skulle föra för långt att söka utreda detta problem i sin helhet. Jag vill med dessa rader endast söka giva några råd och anvisningar i en fråga, som särskilt torde intressera denna tidnings läsare nämligen:

"Hur skall en arbetare och mindre löntagare kunna åstadkomma det lilla kapital, som är nödvändigt för att under förhanden varande omständigheter komma i besittning av en modern hälsobostad?"

Dagligen möter man på tal om denna sak påståendet: Det är omöjligt för oss att på en inkomst av 50:—, 60:— och 70:— kr. pr vecka,

spara ihop den summa å 800:— å —1,000:— kr., som är erforderlig. Detta är nog, tyvärr, sant vad beträffar en hel del familjer, med många oförsörjda barn, med tillfälliga osäkra inkomster o. s. v., men lika sant är att för ett mycket stort antal arbetare, kan det till synes omöjliga bli möjligt, blott man tror på en sak och förbinder denna tro med en seg och oböjlig vilja. Härtill ombedd, vill jag nämna några ord om hur jag själv burit mig åt med lösningen av nyssnämnda problem.

Född av fattiga föräldrar och uppvuxen som tusen andra på livets skuggsida, har jag dock aldrig varit i egentlig mening sparsamhetsbetonad, förrän på den sista tiden, då jag fått upp ögonen för nödvändigheten av en hälsobostad åt min familj, vars hälsotillstånd varit långt ifrån tillfredsställande.

Den person, som för ett par år sedan påstått att jag på min inkomst av kr. 60:— pr vecka, skulle kunna spara det belopp varom här är fråga, skulle jag helt säkert ansett icke vara vid riktigt sunda vätskor, eller också endast bekajad av begär att håna min ekonomiska ställning. Och dock! Genom samfälliga ansträngningar av familjens medlemmar har det lyckats. Efter en grundlig diskussion om saken, beslutade "famil-

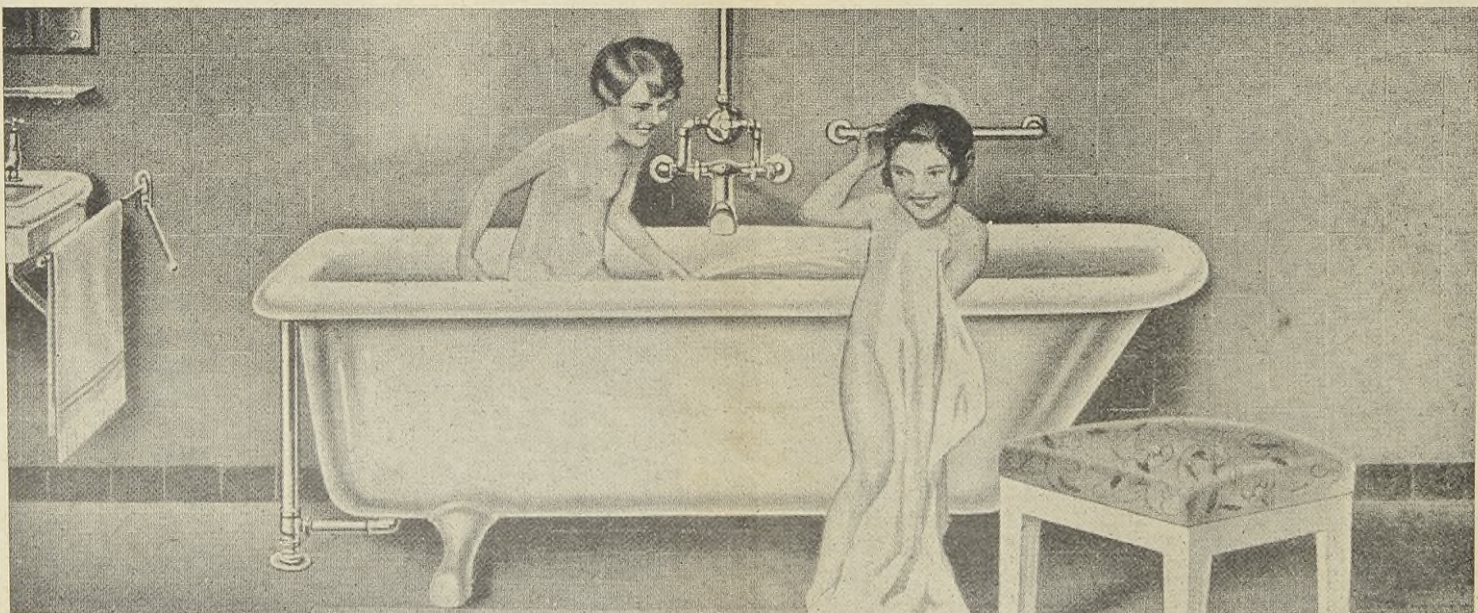
jerådet" enhälligt att problemet skulle lösas. Men huru? Jo, först måste krediten avskaffas. Detta var icke det minst svåra. Av förhållandenas makt nödsakade att slå in på systemet "handla på bok", för att erhålla de varor, som behövdes (och kanske även icke behövdes) händes det, att man vid avlöningstillfällena, formligen hissnade vid upptäckten av hur stor summa det blivit av de många småposter, som "tagits i boden". Det blev av inkomsten icke mycket över och så fortsatte ruljansen igen med ny kredit, som ju handlande så gärna lämna. När så månaden var slut och hyran skulle erläggas kontant (ty husvärdarna bevilja icke kredit numera), så kunde situationen ibland bli brydsam nog. Men detta system måste därför brytas.

Rationell sparsamhet måste till. Genom att leva över tillgångarna, genom krediten, kan ju en persons ekonomi aldrig förbättras. Det är endast att draga växlar på framtiden. Då vi alltså behöva pengar till mat, kläder, hyror, skatter m. m. så måste inkomsten delas upp i så många delar som det finnes ofrånkomliga utgiftsposter. Lägenhetsinsatsen, det egentliga målet för denna tvångsbesparing skulle betalas med 10 kr. per vecka, dessa läggas undan, lika-

7119
så skatter m. m. Vad som sedan bliver över *måste* räcka till mat och kläder. Då veckans dagar äro 7 uppdelas denna summa i lika många delar och dessa får icke överskridas, ty då går "apparaten sönder". Naturligtvis måste en del överflödsvaror som man tidigare bestått sig med undvaras, men så kunna vi också nu efteråt konstatera att vi med detta nya system märkvärdigt nog icke levat sämre än förut, men väl betydligt mera fria från beymmer, ty när hyran och de andra utgifterna skola betalas så finnas pengarna till hands, man behöver icke sörja sig sjuk och ej heller behöver familjemedlemmar uppstå på grund av det kända förhållandet, att "när krubban är tom, då bitas hästarne".

Nu vill jag icke med detta hava sagt att en allt för sträng sparsamhet är tillräddlig eller nyttig i längden, ehuru en förnuftig och väl avvägd sådan alltid är behövlig, men för ett visst måls uppnående, i detta falet lägenhetsinsatsen, äro enligt mitt förmenande inga ansträngningar för stora, och tillfredsställelsen över att ha lyckats uppväger mer än väl de små försakelser som måste vidkännas på grund av denna rationella sparsamhet.

lm.

Tuberkulos är ej arbetarsjukdomar utan bostadssjukdomar. Frisk luft, sol och renlighet äro första villkoren för god hälsa hos äldre och yngre.

Socialisera skolan!

"Låt oss socialisera skolan" lyder ett maningsord, som man får höra allt oftare numera. Ibland blir det förstätt, ofta blir det missförstått. Det betyder inte, att skolan skall vara en rekrytskola för något visst socialistiskt parti. Det betyder däremot, att skolan skall vara — mer än den är nu — en förberedelse för det samhällsliga livet, det sociala livet. Det betyder, att skolan mer än den nu gör skall lära det man behöver i det verkliga livet, inte bara kunskaper utan också goda vanor och arbetslust och förmåga att klara sig själv och att hjälpa andra, att ha social plikt känsla. I båda fallen brister nog vår skola, hur god och prisad den än må vara. Den lär en massa saker, som snart äro glömda och borta för alltid, men den lär oftast inte begär efter kunskap. Hur många barn äro glada åt att gå i skolan? Där lär man en rad förträffliga saker, att läsa och skriva och räkna och mycket annat, men endast sällan att tänka. Och att handla, sedan man tänkt.

I våra dagar, då så många fått upp ögonen för vad det betyder att ha ett välordnat hem för att kunna göra ett gott arbete, för att vara effektiv och "i form", då bör det inte vara svårt att inse, vad en god skola betyder. En god skola ger sina elever frihet och lär dem att begagna denna frihet till sin egen och till allas välfärd. En god skola lär ut nyttiga kunskaper på ett sätt, att det väcker elevernas intresse. En god skola lär dem att ta hänsyn till sig själv och till andra och hur man skall kunna inordna sig i samhället. En god skola lär eleverna att tänka och handla fritt och låter dem känna verklig skaparglädje. En god skola är en skola för livet. Den är en skola för alla.

Men vad hjälper det oss, om vi vinna hela världen men förlora oss själva? Vad hjälper det oss, om vi nått vår goda bärning eller mer, ha ett vackert hem och familj, men ändå äro olyckliga, andligen krymplingar? En god skola, en socialiserad skola, är därför också en fri skola, som lär oss inte bara att inordna oss i samhället utan också att realisera det bästa inom oss — och att leva lyckliga.

Ingemar Lundgren.

Spara för ett mål.

Framåtskridandet och välståndet äga sitt ursprung i sparsamheten — detta vare sig fråga är om individen, näringslivet eller staten. Genom sparsamhet kan frukten av dagens arbete njutas i morgon. Som man sår, så skördar man.

Utan sparsamhet utsättes varje nation för verklig fara, dess materiella och andliga liv dör, dess konst förtvinar och dess samhällen krympa samman. Med iakttagande av sparsamhetens krav bliva individerna välbärgade, handel och industri vinstbringande, vetenskap och konst blomstrande. Sparsamheten är en kraft att räkna med, ty den skapar och bygger upp bestående värden. Varje hem, varje industriellt eller kommersiellt företag, överhuvud taget allt av värde, har den att tacka för sin existens.

Sparsamhet är icke detsamma som girighet. En nation av gnidare, som alla gömma sina skatter, är icke målet. Ett samhälle av dylika skulle snart dö av brist på det allra nödvändigaste.

Den, som spar med ett mål för ögonen, han hjälper sig själv och sitt land.

Innerst i varje människas hjärta finnes en längtan till hemmet. Ett hem är också något eftersträfvansvärt. Det är icke endast en byggnad,

Vantegnidning

Av överläkare CARL OTTOSEN

Motto: *Den som har en frisk och stark kropp äger jordens största skatt.*

Vantegnidningen är en utmärkt behandling för nervositet, nervsvaghet, sömnlöshet, tungsinthet, bleksot, blodfattigdom, dålig matsmältning, mag- och tarmkatarr, försvagad ämnesomsättning, anlag för förkylning, gikt, reumatism och för högt blodtryck, slapp, överksam hud, trötthet, olust och andra lidanden, där det gäller att få bättre krafter, aptit, större arbetsförmåga och nytt livsmod.

Det att krafterna i hela organismen stiga, det att livsprocesserna försiggå med högre intensitet, det att ämnesomsättningen kommer i den finaste ordning, *det är hälsa*, och det betyder i sin helhet: Den största möjliga frihet från plågor året runt; det högsta dagliga välbefinnande, den största arbetsförmåga, den största rikedom på initiativ, den högsta förvärvsförmåga, de bästa ekonomiska villkor, det rikaste själsliv, den ljusaste livssynen och den mest varaktiga ligsglädjen. Tag därför ett steg i rätta riktningen genom att strax börja med den dagliga vantegnidningen.

KALLVATTENGNIDNING FÖR FRISKA.

Hjälpmedel: En balja eller ett badkar med vatten direkt från vattenledningskranen i badrummen (5—10 gr. C.) eller rumsvarmt vatten (15 gr. C.), ett par goda frottévantar och tre eller fyra handdukar, helst av frotté-tyg.

Tillvägagångssätt: Man ställer sig på huk över baljan eller badkaret och doppar vantarna samt bearbetar därefter huvud, ansikte och hals med vantarna, som drypa av det kalla vattnet. Därefter flyttar man sig litet längre in över kärlet, för att kunna uppfånga det nersilande vattnet, och fortsätter med att behandla bröstet och underlivet på samma sätt. Därefter frottas ljumskvecken och lårens främsta, invändiga, översta parti. Härefter komma armarna och ryggen. Vid avgnidningen av ryggens nedersta parti, kors och länd är det emellertid praktiskt att sätta sig ännu längre in över kärlet, så att detta också i detta fall kan uppfånga det överflödiga vattnet. Till sist sätter man fötterna omväxlande ner i vattnet under det att man bearbetar låret och underbenen.

Under behandlingen av de särskilda kroppsdelarna doppar man efter några gnidningar alltjämt de beväntade händerna ånyo ned i badkaret för att hålla dem tillräckligt våta och kalla, och man tager härunder nödig hänsyn till de särskilda kroppsdelarnas beskaffenhet och nervriktighet. Således avgnider man ansikte, bröst, underliv, höfter och

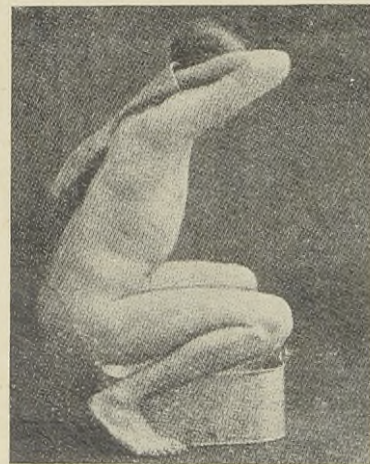
dit vi gå för att äta och vila. Nej, det är något vida mera. Det är kärlekens och harmoniens hemvist. Det är tanken på hemmet, som inspirerar oss i vårt arbete, och det är det vi längta efter, då arbetet är slut för dagen.

Hemmet är de gamlas glädje och de ungas hopp. Att skapa ett hem är ofta förknippat med försakelser och uppoffringar. Men, när målet är nått, då känna vi oss rikeligen belönade.

lärframflator oftare och kraftigare än de övriga partierna av kroppen, ty de äro långt nervrikare än t. ex. ryggen. Man uppnår nämligen härmed en större och bättre verkan av badet. Till vägledning kan anföras: Ansiktet och halsen 5—6 gånger; bröstet och underlivet 8—10 gånger; ljumskarne och lärflatorna 6—8 gånger; armarna 1—2 gånger; ryggen och vartdera benet 2—3 gånger.

T. o. m. äldre personer kunna på kort tid uppnå tillräcklig smidighet för att avgnida hela ryggen med vantarna, när de övat sig i det. Men naturligtvis kan man också särskilt bearbeta ryggen med en i vatten doppad frottérem.

Verkan: När man utför behandlingen raskt och behändigt och har vatten av passande temperatur i ett rum med ej för kall luft, uppnår man alltid utmärkt resultat av detta bad, detta ej minst av den anledningen att det, taget på det riktiga sättet, egentligen är en trefaldig behandling. För det första är vantegnidningen till följd av det kalla vattnet, som överallt träffar huden *en utmärkt kallvattensbehandling*, som starkt påverkar detta viktiga organs nerver, kärl och körtlar. För det andra verkar den med badet förbundna kraftiga gnidningen av hela kroppens yta, att vantegnidningen till sin natur samtidigt blir en *god hudmassage*, vars utmärkta verkningar ytterligare förhöjas av den torra handduksfrotteringen, varmed behandlingen avslutas, och till sist och för det tredje äro de med gnidningen och avtorkningen förbundna rörelserna *en riktigt god muskelgymnastik*, som har sin stora betydelse för blodloppet och nerverna. Vi känna därför ingen kallvattensbehandling, som är så praktisk för det dagliga badet för friska människor och samtidigt så fördelaktig som denna. Utförd på rätta sättet, främjar den blodbildningen, styrker nerverna och befördrar ämnesomsättningen. Ja, det är ej någon vävnad eller organ, som ej påverkas gynnsamt. Hudverksamheten förhöjes; blodloppet förbättras; körtelavsondringarna i och utanför matsmältningskanalen försiggå med ökad kraft, något som man erfar bl. a. genom den ökade matlusten o. s. v. Därför verkar också denna utmärkta badform så välgörande på hela hälsotillståndet, arbetsförmågan och livskraften, samtidigt som oemottagligheten för förkylning och andra sjukdomsangrepp stärkes. Välbefinnandet och humöret stiger; så småningom skapas villkoren för utvecklandet av den rätta livsglädjen.

Nacke och rygg.

Gnidning av underben.

REAKTIONEN.

Det gäller vid kallvattensvantegnidningen såväl som vid andra kallvattensbehandlingar, att man, för uppnående av de stora fördelarna, noga aktar på reaktionen. Vantegnidningen har likasom alla andra badformer en aktion eller förverkan och därpå en reaktion eller efterverkan. Förverkan består i, att huden och hudkärnen sammandraga sig så, att huden blir blek och rynkig, under det att blodkärnen i de inre organen utvidga sig. Samtidigt inträda frossbrytningar; svettavsöndringen hämmas, och huden kännes kall, men *om man reagerar*, inträder strax därefter en efterverkan, som visar sig i långsam, kraftig puls, stark utvidgning av hudkärnen och sammandragning av de invändiga blodkärnen. Huden blir fyllig, varm, röd och rik på blod. Hudverksamheten stiger, hjärtats kraft förökas, andedräkten blir djup och regelbunden, under det att hela organismen genomströmmas av ett starkt välbefinnande såsom tecken på reaktionens gynnsamma inverkan på livsprocesserna.

Reaktionsförutsättningar: För de mera svaga är det isynnerhet av betydelse att åstadkomma de gynnsammast möjliga villkoren för reaktionens inträdande. Följande omständigheter äro särdeles viktiga:

1) Man bör helst vara så varm som möjligt, när man begynner med kallvattensbehandlingen, ty desto lättare reagerar man.

2) Luften i det rum, vari man tager vantegnidningen, får ej vara för kall.

3) Ju raskare man arbetar, och ju kraftigare man gnider, desto lättare inträder reaktionen.

4) Snabb och noggrann avtorkning efter badet med kraftig gnidning och frottéring främjar efterverkan.

5) När det är svårt att uppnå den rätta efterverkan, kan man på konstlad väg framkalla den genom att strax före kallvattensbehandlingen förtära någon varm dryck, t. ex. fläderté, varm saft o. s. v.

Vad kostnaden angår, så behöver den ej bli annat än obetydlig. Köper man de av stark linnetråd tillverkade frottévantarna och behandlar dem ordentligt så vara de mycket längre.

H. S. B:arnas sida

Vi fortsätta diskussionen om H. S. B.-bostäderna. Ordföranden för Åreskutan, hr Ture Johansson, förtroendemännen för Omberg I och II, hrr J. O. Lindholm och Anton Norling, ha i dag ordet.

Badrummet är viktigast.

Anton Norling är övertygad om att badrummet är H. S. B.-bostädernas största attraktion. Hur det nu är så äro människorna mera hygieniska och renlighetsälskande än man tror. Ingen som har fått badrum skulle vilja mista det. När jag bodde i en omodern lägenhet, var det alltid med vemod jag gick hem ifrån arbetet. Kom någon på besök, fick jag inte tillfälle att tvätta mig, det var inte trevligt att stå i köket, där min fru höll på med matlagningen, och jag kunde inte gärna vara i rummet. Nu går jag bara in i badrummet, där är tillräckligt med vatten och varmt vatten på alla tider, och jag känner mig som en ny människa, när jag är färdig. Just för arbetarna anser jag badrummet vara ytterligt viktigt. Hela eftermiddagen är ju förstörd om man inte genast vid hemkomsten får tillfälle till grundlig toalett.

Jag tror också, att det just är badrummen, som hålla på att göra H. S. B. populärt bland de bredare lagren. Folk som kommer på besök vill alltid först se badrummen och ta del av vad de ha att bjuda på som inte finns i andra hus.

Det framfördes vid något tillfälle den uppfattningen, att folk inte använde sina badrum utan begagnade dem som garderob. Detta håller inte alls streck i H. S. B.-husen. Men så ha också alla flyttat dit med en länge närd önskan att få ett badrum och därför förstå de också att använda det som familjens mest välsignelsebringande rum.

När H. S. B. började sin verksamhet rädde nog bland arbetarna den uppfattningen, att företagens bostäder endast vore avsedda för medelklassen. Denna uppfattning kan nu sägas vara försvunnen, sedan man gjort besök i de moderna bostäderna och insett, att de förmåner som H. S. B.-bostäderna erbjuder, tillfullo utgöra kompensation för den merhyra, som i jämförelse med avgiften för en mindervärdig bostad här måste erläggas. Det är också, menade Norling, bland industriarbetarna en allmän önskan att kunna förvärva sig en H. S. B.-bostad.

H. S. B:s första nybyggnad, kv. Åreskutan, Sofiagatan.

Med god vilja kan en arbetare skaffa sig en modern bostad.

Det är få arbetare, säger Ture Johansson, som kan skaffa sig ett eget hem, men väl en egen bostad i en bostadsförening såsom t. ex. H. S. B. Därtill blir moderniteten i ett större bostadshus billigare än i de egna hemmen.

Man hör ofta folk resonera som så att "jag vill inte teckna lägenhet i en bostadsförening, för jag vet inte vem som kommer att bo på samma svale som jag". Det ligger kanske ett visst berättigande i dessa farhågor, man har ju en del saker gemensamma, och får man en av naturen tvistsökande familj till granne, så hjälper det inte, om man är aldrig så fridsam själv. Ens barn kanske störa lite i trapporna och strax är det färdigt. Alla dylika farhågor kan man kasta åt sidan i H. S. B.-hus på grund av att lägenheterna äro helt avskilda från varandra. Varje familj har eget W. C. (privatfastigheterna med smålägenheter äro försedda med för svalelaget gemensamt W. C.). Barnen i H. S. B.-husen ha stora gårdar att leka på, därigenom att gårdarna ej äro uppdelade i bås till varje hus, och på dessa öppna platser med sandhögar trivas de bättre än i trappuppgångarna.

En del människor äro rädda för stora bostadsföreningar. H. S. B:s uppdelande i dotterföreningar har visat sig föra just till rätta storleken för ett gott samarbete. Också har det icke heller varit någon kontrovers mellan medlemmarna

här, fastän vår dotterförening är den äldsta i Göteborg. Alla tycks vara inställda på att leva så att anledning till tvister ej skola förefinnas.

Spekulation är utesluten när det gäller H. S. B:s fastigheter. Detta gäller även vid överlåtandet av en lägenhet i H. S. B:s dotterföreningar. Stadgarna föreskriva nämligen att om lägenhet överlätes på annan person inte mera får erläggas för lägenheten än förutvarande ägare har erlagt i insats plus amorteringen.

Rationell sparsamhet nödvändig.

J. O. Lindholm på Omberg II är en av H. S. B:s pionjärer, då det gäller sparsandet till en bostad. Han har i praktiken bevisat vad folk brukar säga vara endast en teoretisk möjlighet. Det är uppbyggande att höra honom berätta om hur målet, den goda bostaden, det goda hemmet, förmådde samla familjemedlemmarna och knyta dem intimare samman. Sparsandets tid blev ej för hans familj en umbärandets tid. Det blev en det gemensamma hoppets och längtans tid, och den fasta familjelyckan, som under denna tid ytterligare stärktes, har också varit ägnad att i andlig mätto bygga upp det nya hemmet i den nya bostaden.

Hedvig Johansson:

Upp kvinnor till reformation av hemmet!

H. S. B:s kvinnorråd är bara i sin linda. Det vore att överdriva om vi sade oss ha som organisation lämnat det allra minsta lilla bidrag till bostadsfrågans lösande. Men vi ha en god vilja. Och de planer

vi nu ha i verket kan kanske komma att visa sig bära frukter om något år. En av planerna kanske inte kan vara så farlig att förråda. Den går nämligen ut på att i samråd med H. S. B. anordna en utställning på kv. Kärleksörten för att där visa, hur man kan dela upp ett ytinnehåll på 40 kvm. och ändå få en hygienisk bostad, där även en relativt stor familj kan disponera för det första var sin sovplats på natten, för det andra god plats på dagen och för det tredje trevnad i varje vrå till och med i kokvrån. Till detta vill jag personligen poängtera, att ovan omtalade ytinnehåll icke är våra maximumfordringar för en större familj. Men det är ju en ekonomisk fråga för varje lägenhetstagare, och därför vill det till att göra det bästa möjliga av det som kan åstadkommas. När man då samtidigt tänker på att i en familj som är stor vid inflyttningen, någon eller några av de äldre barnen enligt vana och tradition själva sätta bo, smälter familjen ihop och platsen för de återstående blir större och större, kan åtgärden att bygga så små dimensioner även försvaras. Till detta vill jag säga:

Kvinnorna ha hittills icke haft något att säga till om i samhället. Synes det inte tydligt nog på bostadsläget? Ingen kan övertyga mig om att samhället hade sett ut som det gör, om kvinnorna från urminnes tider stått för rusthållet. Ingen kan heller stå upp och säga till kvinnorna: Se edert verk! Vi stå inte heller anklagande men vi stå spörjande. Kan du, o man, vara skapelsens krona? Nu kunna vi, fastän sent, gripa in. Männerna äro i allmänhet inte så kritiska emot varandra, när det gäller bostaden, därför att de alla äro ju så förståndigt inriktade.

Låt oss kvinnor hugga i och försöka visa vad vi duga till!

H. S. B:s Kvinnorråd

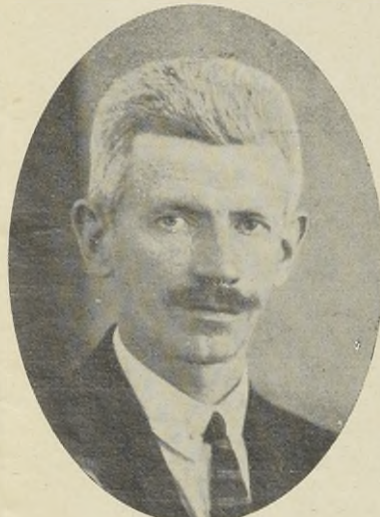
har beslutat att för stadsfullmäktiges valnämnd föreslå tre ledamöter i den undersökningskommitté, som skall utreda, huru många dåliga lägenheter inom staden som böra utdömas i höst. Det är att hoppas, att valnämnden tar Kvinnorrådets förslag i beaktande, då ju detta blir en god hjälp för densamma att få tag i personer, som både äro kompetenta att bedöma förhållandena och dessutom ha tid att ägna sig åt denna helt visst krävande och viktiga uppgift.

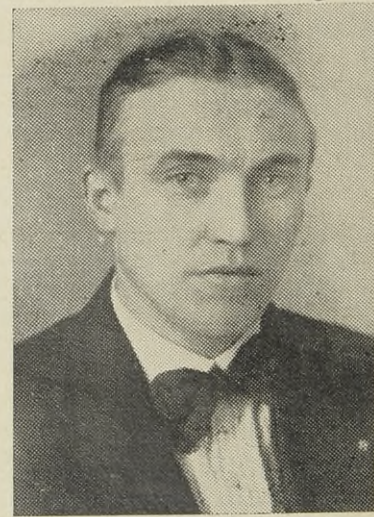
TURE JOHANSSON

FRU HEDVIG JOHANSSON
Ordf. i H. S. B:s kvinnorråd

J. O. LINDHOLM

ANTON NORLING

Lär barnen tala ett vackert och vårdat språk.

De som något närmare reflekterat över den samtalsstämning och anda, som är rådande i många av våra svenska hem, skola finna denna maning väl befogad. Hur otroligt det än kan låta för den icke invigde, finns det tyvärr fäder, som med ett stolt leende på sina läppar åhöra huru deras småttingar upprepa de äldres svordomar.

Dagligdags kan man bevittna, hurusom grova eder, mustiga och slippriga historier, fula tillmälen och skällsord uttalas i barnens närvaro av människor, som ej känna sitt stora ansvar gentemot de små. Att somliga fäder — och, vad värre är, en del mödrar — så föga fattat sin höga uppgift som fostrare, att de göra sig skyldiga till sådant, är i högsta grad upprörande, ja, rent av oförlätligt. Barnen taga ju så lätt intryck såväl av ont som av gott. Därför borde alla fula ord bannlysas i deras närhet — deras ömtåliga, fina barnasinnen böra skonas från sådant. Besinna blott hur lätt de kunna taga skada därav!

Huru behaglig och tilltalande klingar ej en vacker stämma, då den talar ett välvärdat, kultiverat språk. Men huru motbjudande, för att ej säga avskyvärd, finna vi däremot ej en snäv, förskräkten och högljudd röst, som till råga på allt kanske därtill öser ut en ström av opassande ord och uttryck!

Lika väl som varje människa kan odla sin smak, kan var och en även odla sin röst — om blott den goda viljan är tillfinnandes! Båda dessa ting — att odla vår smak och att odla vår röst — borde utgöra målet för allas vår strävan. — I all synnerhet böra barnen från början läras att tala väl och tydligt och att ej skrika som små vildar, varav rösten kan taga allvarlig skada. Man bör aktgiva på huru de tala och vad de tala om. Vänj barnen vid att tala hyfsat, vackert och värdat, och de skola i framtiden få ovärderlig nytta och glädje därav.

Vårt svenska språk är alltför skönt för att neddragas och oskäras av råa mustiga eder och slippriga talesätt. Vi ha fått det från fäderna — därför böra vi hålla det högt och heligt, ja, akta och ära det som vår dyrbaraste arvedel.

(Ur "Dövstum-Nyheter".)

Studieresa.

Det Nya Göteborg har beslutat att anordna en studieresa till Tyskland under senare delen av september innevarande år. Resan är i första hand avsedd för medlemmar inom H. S. B. och Hyresgäst-rörelsen och vill bibringa deltagarna insikt i utlandets bostadsproblem och de vägar, man gått för att lösa desamma. Bland platser, som komma att besökas, må nämnas Berlin, Leipzig, Dessau, Köpenhamn m. fl. Särskild färdledare och tolk kommer att medfölja. Resan är avsedd för ett 20-tal personer. Kostnaden kommer icke att överstiga 300 kronor. Då det är att hoppas, att resp. föreningar äro angelägna att skicka ut representanter, som kunna hemföra intryck och synpunkter av betydelse för föreningarnas verksamhet, vågar man även tro, att en del föreningar äro villiga bidra med resestipendier för exempelvis halva kostnaden. Det är även att hoppas att de olika Riksförbunden bidra med medel till resestipendier, vartill ansökan torde insändas snarast möjligt till red. Förfrågningar besvaras och vidare upplysningar lämnas å Det Nya Göteborgs redaktion, 1:sta Långgatan 10, tel. 42775.

NYODLARE

AV P. NILSSON-TANNER

Genom skymningen lyser mörkröd eld, och yxhugg smattra hårt och fast kring bålet.

Marken ligger ångande och svart, bäcken nere i dalen bubblar och porlar och leker mellan stenarna — det är golät i bäcken i kväll. Det betyder goår, säga de gamla.

Vid bålet står en man och hugger stubbrötter. Det är stora stubbar här på nyodlingen: tjärvedsstubbar med rötter som jättefingrar. Rötterna kastar han in i brasan, så att flingorna flyga upp mot det mörka fästet likt en svärm av getingar. Men stubbarna lägger han i hög, klyver dem och kapar upp dem i bitar. Det skall bli brasved till nästa vinter.

Ja, brasved, som skall lysa och värma, när de sitta vid spiseln i den nya stugan och prata om allt, de skola göra. Ty mycket skola de göra, de två. Han skall bryta mark, odla jord. Hela backen skall bli åker med tiden. Och blir det hälsa och medgång och andra Guds gåvor, så skall hans åkrar med tiden sträcka sig ända ner mot bäcken. Då kunna de hålla sig med två kor, kanske rent av tre. Och då skall han bygga ladugård med cementgolv och svinkärrar och en lång rad av basar. Då skall han också rödfärga stugan, plantera krusmynta- och gubbskäggs och vallmoblommor vid stuguväggen, ty fint vill han ha. Ja, fint vilja de ha båda två, han och hon, det vet han, ty det är ingen, som gör så fina och granna ting som Eva. Ingen på Guds gröna jord!

Nej, nu mörknar det! Nu måste han sluta. Elden får sköta sig bäst den kan i natt, ty klockan fem i morgon bitti är han härute igen, om han inte tager fel. Det är nästan så, att han inte kan sova, bara för den här jordlappens skull. Det är så mycket att uträtta på den, att styra om på den, att hans tid rakt inte räcker till. Så tager han på sig rocken, som han lagt över en stubbe och börjar gå över nyodlingen. Han går sakta och framåt-böjd som vill han riktigt se sig mätt på den svarta jorden, som han vänt upp i dag. Och när han kommer upp på backen, stannar han och tittar en lång stund. Det är i alla fall ett Guds underbara land han fått att gräva sin åkerlapp i. Långt i norr är det nog, men så skönt det är, när kvällselden lyser över nejden...

Nästa morgon i gryningen är han åter därute. Men då har han henne med. Hon går omkring och bär rötter och stubbar och sliter som en hel karl så att svetten lackar. Och ibland stanna de bredvid varandra och bara titta. De se stubbhögarna i solskenet och höra bäcken puttra goläten. Och då kan hon säga:

— Stugan våran kommer allt att stå bra fint, du Sven.

Det har hon sagt kanske hundra gånger förut, men allt som är kärt, kan man inte nog tala om.

— Ja, svarar han, den kommer att stå grant, du Eva!

Så stå de en stund och titta mot bäcken, där den timrade stugan skall stå, och så börja de sitt tunga arbete.

Under hela hösten arbetade de med åkern. Den först och främst. Stugan får bli en historia för sig. De ha ju tak över huvudet båda, även om det inte är deras. Nej, åkern skall man först av allt ha omsorg om.

Men när vintern kom, började han hugga timmer och köra fram på backen. Han fick en väldig hög, vad det led. Tidigt på våren började han tälja stockarna. När tjälén gick ur marken, grävde han källare och lade grund. Till midsommar hade de första stockvarvet färdigt, och under midsommarnattens ljusa himmel sutto de och lekte med häggblomster, som de satte i

springorna på stockarna. De talade inte mycket, men de tänkte så mycket mer, ty nu grönskade deras åker — den späda brodden sköt för första gången upp i den goda myllan. Det var deras egen åker, och det var en kär åker också.

Och bäcken gnolade goläten alltfört.

Hela sommaren arbetade han med stugan. Ibland kom hon ut till honom med kaffe och pratade med honom och berömde hans händers verk. Då log han mot henne och sade, att hon skulle inte berömma halvfärdigt verk.

Sent om hösten var stugan färdig. Den innehöll bara två rum, men den var stor nog för de två.

Så flytta de in med sitt enkla bohag. Och det blev en sådan förunderlig trevnad i stugan. Det fanns ingen lyx att se på, men allt var ordnat med kärlek av en kärleksvarm kvinnohand. På vintern föddes sonen. Och han skrämde inte ut trevnaden. Han blev inte gammal, förrän han raltade och språkade om både ditt och datt — på sitt eget, något svärbegripliga tungomål. Och modern sjöng för honom alla de många visor, som en moder kan... var de komma ifrån!

Och till sommaren skulle han göra åkern ännu större och kanske också börja på med ladugårdsbygget.

Men det är inte alltid, som lyckan följer en fattig nybyggarefamilj. Bäst man tror sig ha den riktigt i sin tjänst, flyr den sin väg med ett gäckande skratt.

En blåsigt regnväderskväll om sommaren flydde den nyckfulla lyckan från Nybygget. Åtminstone kunde det se så ut. Sven var borta, och Eva satt vid spiseln och nynnade för den lille. Hon hörde hur stormen ven förbi knuten och hur regnet smattrade mot rutan. Men hon bekymrade sig inte så mycket för vädrets makter en kväll som denna, ty de hade ju en varm och skyddande stuga att hålla sig till. Och med en visa på sin mun lade hon ner den lille. Han somnade sött och ljuvt. Hon satte sig åter vid spiseln och väntade på Sven, som snart skulle vara hemma från arbetet ute i byn.

Men det var, som om det smugit någon på taket. Det tassade och tassade som av mjuka fötter. Till sist tyckte hon, att tassande över gick till ett fräsande och sjudande ljud, och då blev hon nästan rädd. Hon gick ut på trappan, och när hon slog upp dörren, steg en från brandrök emot henne. Hon skyndade ut på gårdsplanen och såg hon något fasansfullt: stugtaket stod i ljusan låga. Hon blev först förfärad, men återfick snart fattningen, rusade in efter vattenämbaret

och klättrade upp på taket. Hon slog vatten över den giriga elden så att det fräste, men det var tydligen för sent. Det brann lika friskt i den torra spånen. Då fick hon fatt på en snöskovel, som hon började använda. Hon sökte lösgöra spånen från takbjälkarna, men hennes krafter voro för ringa... snart måste hon ge tappt. Hon började snart springa upp genom stigen, hon ropade på hjälp, hon sprang i förtvivlan allt längre och längre. Hon hoppades, att Sven skulle komma, hon ropade hans namn mot stormen, hon vred sina händer i förtvivlan, men allt förgäves.

Barnet! Barnet!

Det flög en tanke genom hennes själ — hon hade ju lämnat barnet, den lille pojken. Hon började springa tillbaka, sprang, snubblade, föll, reste sig och sprang på nytt.

Utän besinning störtade hon in i det brinnande huset, trängde sig in genom röken, svepte en filt kring den lille och rusade ut... I nästa sekund hörde hon ett brak och en kvast av gnistor och bränder sprutade till väders, togs av stormen och sopades ut genom dalen — taket störtade in. Hon kände först då, vilken fara, som hennes barn svävat uti, vilket Guds under det var, att han blev räddad. Och gråtande började hon vandra ut genom dalen.

Då kom Sven springande. Men det var intet att göra. De kunde endast stå sida vid sida och beskåda hur ett litet, men kärt hem offrades på förgångelsens altare, hur en dröm, en förhoppning grusades och lades i grav...

Han lade armen om hennes skuldra och stod där tyst. Natten var så kall och blåsig.

— Svep om honom filten! sade han sakta.

— Ja, svarade hon, jag gör det.

Och än en gång stannade de nere vid vägen.

— Det var hårt... du Eva! sade han.

— Men det kunde ha varit värre... tänk om pojken...

Han nickade. Det kunde ha varit värre. De hade ju honom kvar... den lille.

— Och så ha vi vår vackra åker! tilllade hon.

— Och så äro vi unga... en ny stuga... kan... vi... väl... bygga! stönade han.

De började gå ner mot byn, till barmhärtiga människor. De klagade inte längre. De gingo tysta och tänkte på de underliga vägarna genom livet.

Och blicken spelade goläten alltfört. Det bådade goår, säga de gamla...

J. P. MILLET (fransk konstnär 1814—1875):
Vesperringning, original i Louvren, Paris.